

Jordbruksverket
551 82 Jönköping

Skrivelse angående användningen av nosbrens

Synen på användning av nosbrens på hästar har förändrats på senare tid. Bremsen är inte längre något som enbart används under veterinäröversyn vid smärtsamma ingrepp där det krävs att hästen står absolut stilla. Den används idag vid allehanda hästvård, framför allt frisering och klippning. Tyvärr finns det väldigt lite forskning kring bremsning, vilket gör att man har dålig kännedom om hur behandlingen upplevs av hästen, men det är rimligt att anta att bremsning initialt orsakar smärta¹. De studier som gjorts visar också att nosbrensen påverkar det sympatiska nervsystemet på många sätt. Bland annat frisätts betaendorfin², kroppstemperaturen ökar³, hjärtrytmen minskar⁴ och mängden röda blodkroppar i blodet sjunker³. Bremsens verkan föreslås i litteraturen kunna jämföras med akupunktur², men dess effekt är inte ovillkorlig och det krävs att bremsen hanteras på rätt sätt för att nå önskad effekt.

Det har till exempel visat sig att den smärtlindrande effekten inte uppnås förrän en avsevärd tid (ca 3-5 min, med maximal effekt först efter ca 7-8 min) efter att bremsen fästs på hästens överläpp⁵, och man ska därför inte börja med ingreppet förrän smärtlindringen fått effekt. Det är alltså inte att rekommendera att bremsa en häst under ett fåtal minuter för att utföra en kortare procedur, och sedan ta bort bremsen så fort man är färdig. Detta innebär med största säkerhet att hästen enbart upplever bremsningen som obehaglig. Om bremsen istället får sitta på för länge, så att betaendorfin når en så hög nivå att det påverkar en av hjärnans signalsubstanser, dopamin, kan hästen plötsligt visa en rädsla- eller överraskningsreaktion som kan vara mycket kraftig⁵. Hästen spärrar upp ögon och näsborrar, höjer huvudet och tar ett språng framåt. Man vet också att bremsning av hästar med stereotypa beteenden, som krubbitning och vävning, är direkt olämplig eftersom de redan har höga nivåer av betaendorfin i blodet och därför mycket snabbt når alltför höga nivåer under bremsning⁵.

Bremsen måste också fästas på ett lämpligt sätt och det är vanligt att den glider av och måste fästas om gång på gång om den person som fäster bremsen är ovan eller inte har fått lära sig hur den skall sitta. Man bör också känna till att som en följd av påverkan på det sympatiska

nervsystemet kan hästar som bremsats kan vara vingliga och ha svårt att gå³, särskilt medan bremsen sitter fast men också några minuter efteråt. Det är alltså ett flertal faktorer man måste ta hänsyn till när man bremsar en häst och behandlingen kräver kunskap kring bremsningens effekter.

Mot bakgrund av detta ser vi på Djurens Rätt med oro på utvecklingen att bremsning används allt mer rutinmässigt exempelvis vid sedvanlig frisering och klippning, både på Sveriges ridskolor, såväl som av privatryttare och professionella tävlingsryttare. Vi är också bekymrade över att detta redskap i dagsläget hanteras av barn, exempelvis på ridskolor, då detta inte kan anses lämpligt. Vi anser att nosbrems ska användas med försiktighet och endast då det är motiverat av veterinära skäl. Med hästarnas välfärd i fokus anser vi också att bremsning ska utföras av en veterinär eller annan vuxen person med adekvat utbildning i hur detta påverkar hästen och kunskap om hur bremsade hästar bör hanteras.

Vi vore tacksamma för ett uttalande kring Jordbruksverkets syn på användning av brems. Anser Ni att den nuvarande lagstiftningen är tillräcklig för att skydda hästar från felaktig behandling i samband med bremsning? Vi hoppas på ett svar före utgången av januari månad.

Hälsningar Louise Hernander
Djurens Rätts arbetsgrupp för hästfrågor
(kontakt: louise.hernander@djurenslatt.se)

Referenser:

- 1) McGreevy P., 2004, *Equine Behavior: a guide for veterinarians and equine scientists*, Saunders, ISBN: 9780702026348
- 2) Lagerweij E., Nelis PC., Wiegant VM., van Ree JM., 1984, *The Twitch in Horses: A Variant of Acupuncture*, *Science* 225; 1172- 1174
- 3) Jonasson M., 2008, *Bremsningens effekter hos häst - utvärderat med hjälp av termografi, hormonanalyser och hematologi*, Examensarbete 2008:60, Sveriges Lantbruksuniversitet
- 4) Minero M., Canali E., Ferrante V, Verga M., Odberg FO., 1999, *Heart rate and behavioural responses of crib-biting horses to two acute stressors*, *The Veterinary Record* 145; 430-433
- 5) Forsström S., 2007, *Krubbitning, vävning och andra beteendestörningar hos hästar*, del 1 & 3, Hästfocus, tillgänglig [online]: (09-11-19)
<http://www.equerry.se/att/stereotypier01.pdf> och
<http://www.equerry.se/att/stereotypier03.pdf>